

Борбено лето за нама

Колективни уговор и повећање плата и за запослене на минималцу

Преговарачки тим нашег синдиката: Босилка Јовановић, Иванка Бугарин, Слободанка Нинић, Данијела Василијевић, Радомир Мартиновић и Милош Тадић

Иако је наш преговарачки тим изборио већа права предвиђена Анексом Колективног уговора, Министарство финансија и Министарство државне управе и локалне самоуправе урушили су наше поверење, мењајући испрва позитивно мишљење изненада и у последњи час. Ипак, захваљујући нашој реакцији, успели смо да се изборимо за ванредни састанак с представницима Министарства финансија.

За нама је једно борбено лето. Иако је изгледало да су синдикати упорним и истрајним радом изборили нова права за све запослене у предшколству, Министарство финансија и Министарство државне управе и локалне самоуправе решила су да нам покажу „како се од готовог прави вересија“.

У претходном броју Билтена обавестили смо вас да су, захваљујући иницијативи синдиката, у анекс Колективног уговора унете нове одредбе које дају већа права

запосленима када је реч о боловању, плаћеним одсуствима, годишњем одмору и солидарној помоћи.

Међутим, крајем јуна, Министарство финансија дало је негативно мишљење у вези с Анексом Колективног уговора, јер је Анекс предвиђао да ће запослени у случају принудног боловања, када немају симптоме болести већ само позитиван брис на редовном санитарном прегледу, имати право на накнаду плате у целини.

наставак на стр. 2

У ОВОМ БРОЈУ

стр. 2

Актуелности

стр. 3

**Резултати активности
синдиката током лета**

стр. 4

**Како препознати
разбијача синдиката?**

стр. 5

**Аутсорсинг:
тиха приватизација
јавног сектора?**

стр. 7

**Искуство Холандије:
Влада укинула
агенцијско
запошљавање
чистачица**

стр. 7

Интервју с Орлом Фол

стр. 8

**Наставак сарадње с
Радничким гласом**

Дечанска 14, Београд

066 21 00 28

predskolci.rs

sindikat.predskolaca@gmail.com

Самостални синдикат предшколског васпитања и образовања најавио је, заједно са Гранским синдикатом просветних радника „Независност“ и Синдикатом образовања, протестну седницу Републичког одбора синдиката испред Министарства финансија. Идеја је била да и запослени у предшколству добију прилику да искажу незадовољство и негативно мишљење о раду Министарства.

Кап која је прелила чашу била је неажурност Министарства финансија, јер се на њихово мишљење чекало месец дана. То је довело у питање потписивање Споразума о продужењу Колективног уговора. Месец дана је, иначе, период потребан за прихватање Споразума – од подношења захтева до објављивања у Службеном гласнику. Министарство финансија је, након заказивања протестне седнице, послало сагласност за потписивање Споразума, након чега смо добили и позив на ванредне преговоре.

На преговорима у Министарству инсистирали смо на два проблема, за која смо проценили да Министарство финансија може одмах да реши: на примени најављеног повећања плате од 5,5% и за запослене на минималној заради, као и на захтеву да запослени у предшколству остваре право на 100% плате у случају принудног боловања.

Наш највећи успех у току ових преговора био је што смо представницима Министарства финансија успели да објаснимо да начин на који су планирали да спроведу повећање не би значило ништа запосленима на минималној заради, који чине чак четвртину запослених у предшколству, зато што су коефицијенти на основу којих им се обрачунава плата мањи од минималне зараде.

У току састанка нагласили смо да је изненадно негативно мишљење Министарства урушило наше поверење у добронамерност и капацитете надлежних. Након овог састанка, Министарство финансија обавезало се да ће што пре поново размотрити спорну одредбу Анекса, након што синдикат достави предлог у коме ће додатно појаснити на које се све групе запослених право на 100% плаћено боловање односи.

И у јулу нас је сачекало једно непријатно изненађење, када је Министарство државне управе и локалне самоуправе напразно променило мишљење о Анексу колективног уговора. Другим речима, МДУЛС је послало другачије мишљење на исти текст у размаку од два месеца, будући да су преговори окончани у мају.

Наш синдикат позвао је МДУЛС да поново размотри свој поступак.

Актуелности

Радна група без напретка

Пети састанак Радне групе за предшколско васпитање и образовање одржан је 8. септембра. Влада је одбила да на лицу места разговара о темама које су синдикати ставили на сто: повећање плата, Јединствени информациони систем просвете, запошљавање на неодређено и исплата солидарне помоћи. Ако Влада мисли ће одуговлачењем себи купити време, ми ћемо то време искористити да се организујемо и још је снажније притиснемо.

Синдикат изборио бољи Колективни уговор у Београду

9. јуна потписан је Посебан Колективни уговор за предшколске установе чији је оснивач Град Београд. Запослени на територији Београда од сада ће имати већа права када је реч о исплати отпремина и солидарној помоћи, праву на плаћено одсуство и годишњи одмор.

Ово су најважније новости:

- 1) отпремнина за пензију и солидарна помоћ одсада се исплаћују на основу просека за Град Београд;
- 2) право на плаћено одсуство – прецизно смо дефинисали шта значи рођење детета члана уже породице, тако да одсада сви запослени на територији Београда имају право на плаћено одсуство у случају порођаја и ћерке и снаје. Право на плаћено одсуство остварује се и у случају вантелесне оплодње, а боловање је 100% плаћено у првих месец дана у случају малигне болести;
- 3) први пут су уведене проширене категорије одмора за васпитачице и васпитаче који раде с децом с инвалидитетом, сметњама у

развоју, тешкоћама у учењу или из социјално ускраћених средина. Детаљне одредбе Посебног Колективног уговора за Београд мо-жете наћи на нашем сајту:

bit.ly/PosebniKolektivni

Захтевамо састанак с новом министарком

Наш синдикат затражио је хитан састанак с новом министарком просвете Славицом Ђукић Дејановић. На овај корак одлучили смо се због тога што не желимо да дозволимо да кадровске промене у Министарству просвете, које увек прате долазак нове особе на чело Министарства, утичу на динамику и доведу до застоја у решавању ионако бројних и нагомиланих проблема у предшколству.

За боље услове рада васпитача у инклузији

Наш синдикат тражио је боље услове рада за васпитаче који раде на инклузији деце са сметњама у развоју. На основу договора у оквиру Радне групе за предшколско васпитање и образовање, упутили смо допис Министарству просвете како би се наши захтеви уврстили у измене и допуне Закона о основама система образовања и васпитања, који је у скупштинској процедури.

Изменом члана 76 родитељ би био у обавези да прихвати ИВОП (Индивидуални васпитно-образовни програм) и препоруке стручног тима за пружање додатне подршке у предшколској установи. Боравак детета у групи био би условљен боравком личног пратиоца, што би умногоме унапредило услове рада за васпитаче у инклузији и побољшало климу у којој деца борава.

Ниједно право није дато само по себи, за свако се морамо изборити!

Резултати активности синдиката током лета

Нико испод минималца

Влада је усвојила измене Уредбе о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, којима су кориговани коефицијенти запосленима у просвети чија је обрачуната основна плата нижа од износа минималне зараде.

Тиме је постигнуто да плате наших колега и колегиница на минималцу од септембра буду веће за 5,5%. Ово такође значи да ће радници на минималној заради од 1. јануара добити 11 000 динара више као увећану зараду с порезима и доприносима.

Почетни захтев синдиката био је да Влада испуни обећање да ће повећати плате за 5,5 % свима. Држава је обећано повећање плата од 5,5% за просвету намеравала да спроведе само кроз повећање цене рада, што би значило да би обрачуната плата за скоро четвртину запослених у предшколству и даље била нижа од износа минималне зараде, те они ово повећање ефективно не би осетили.

Наш синдикат се континуирано бори на свим нивоима за веће плате свих запослених. Приликом ванредних преговора у Министарству финансија инсистирали смо на томе да обећано повећање плате мора да буде примењено на све, односно да не може да буде само фикција за четвртину запослених.

Такође, ово је још једна потврда онога што синдикат

Председница нашег синдиката Босилјка Јовановић и секретарка Слободанка Нинић.

изнова и изнова наглашава – да је Уредба о коефицијентима у целини неадекватна, јер из године у годину све већи број категорија запослених тоне

у минималац. Наш синдикат израдио је предлог нове уредбе, који доследно заступамо на састанцима Радне групе Владе Србије за унапређење

система предшколства.

Поред тога што настоји да издејствује нову уредбу, наш синдикат, као део Савеза самосталних синдиката, поддржава и захтев за увећање минималне плате тако да се она изједначи с минималном потрошачком корпом.

Желимо да укажемо и на парадокс да ми, као синдикат који је покренуо измену Уредбе о коефицијентима, и даље нисмо добили увид у коначну верзију коју је Влада усвојила. Изгледа да ћемо тек по њеном објављивању у Службеном гласнику сазнати које су од наших иницијатива усвојене, али и шта је све, поред наших иницијатива, измењено.

Коефицијент до септембра 2023.	Нето зарада	Коефицијент од септембра 2023.	Повећање цене рада за 5.5%	Нова нето зарада
5,99	25.832,05	9,28	4.549,71	42.221,31
6,30	27.168,94	9,30	4.549,71	42.312,30
6,83	29.454,58	9,32	4.549,71	42.403,30
7,27	31.352,09	9,34	4.549,71	42.494,29
8,23	35.492,12	9,36	4.549,71	42.585,29
8,72	37.605,26	9,38	4.549,71	42.676,28
9,06	39.071,52	9,40	4.549,71	42.767,27
10,68	46.057,82	10,68	4.549,71	48.590,90
11,15	48.084,71	11,15	4.549,71	50.729,27
13,42	57.874,15	13,42	4.549,71	61.057,11
13,73	59.211,04	13,73	4.549,71	62.467,52
14,88	64.170,45	14,88	4.549,71	67.699,68
17,32	74.693,02	17,32	4.549,71	78.800,98

Продужен Колективни уговор

Потписан је Споразум о продужењу Колективног уговора, а права дата овим уговором остају иста наредне три године. Синдикат наставља борбу за права из Анекса Колективног уговора, који је требало да буде потписан и пре Споразума.

Такође, настављамо да вршимо притисак на представнике Владе да испуне договор, тј. да омогуће остваривање права за која смо се изборили у току преговора, пре него што су Министарство финансија и МДУЛС напрасно променили мишљење..

Изједначене дипломе васпитача

Након више од две године интензивне борбе нашег синдиката, најновије измене Закона о високом образовању коначно су признале ниво образовања мастера свим васпитачима који су студирали по студијским програмима усвојеним од стране надлежних органа високошколских установа, у прелазном периоду.

За наше запослене, диплома мастера по Уредби о платама значи одговарајућу накнаду за висококвалификован рад, те је јасна мотивација васпитача да имају одговарајућу диплому која доказује највиши степен стеченог образовања.

Борбу за еквиваленцију појачали смо од маја 2021. године. После низа дописа и два заказана и одржана протеста, наш синдикат био је једини на низу састанака у Министарству просвете у Сектору за високо образовање на којима су се директно ангажовали државна секретарка Маријана Дукић Мијатовић, тадашњи помоћник министра Бојан Тубић, као и други представници министарства, просветне инспекције и високошколских установа.

Новим решењем проблем је системски решен. Изменом Закона о високом образовању у члану 149 (*Службени гласник РС 076/2023*), све дипломе дипломских студија стечених по претходно усвојеним наставним плановима и програмима имају статус дипломе мастер студија, чак и када су издаване на старим обрасцима. Другим речима, овом изменом у члану 149 Закон признаје да су академски називи и ниво образовања у складу са Законом,

чиме је онемогућено високошколским установама да додатно зарађују на дошколованом кадру.

Посебно желимо да истакнемо да овим није исправљена неправда само дошколованом кадру у предшколским установама који су наши чланови и колегинице и колеге, већ грађанима Србије свих образовних профила који су се суочавали са овим проблемом – јер иако је он нашим залагањем постао посебно видљив у образовању васпитача, он је постојао у скоро свим струкама и на многим другим високошколским установама, које су такође дипломе издавале на старим обрасцима у прелазном периоду ка болоњском систему.

Синдикат предшколског васпитања и образовања Србије честита свима којима је овом изменом Закона признат ниво образовања који су својим преданим радом заслужили, а посебно васпитачицама и васпитачима. Као и раније, позивамо све наше садашње и будуће чланове који имају проблема у остваривању свог права на терену да се обрате свом синдикалном представнику.

Теме за размишљање и разговор

Како препознати разбијача синдиката у свом окружењу?

То су људи који шире идеје о томе како је синдикат непотребан или чак препрека у остваривању интереса радника. Највећи изазов и јесте у томе што су разбијачи синдиката често људи из редова синдиката.

То могу бити утицајни радници, чији је утицај на колегинице и колеге послодавац први препознао и искористио за ширење антисиндикалне пропаганде. Могу се представљати као безбедни стручњаци, „консултанци“, нови чланови менаџерског

тима или кадровске службе. Они обучавају менаџере и руководиоце тако да преносе поруке како се проблемима на радном месту могу решити без учешћа и одлучивања већине запослених.

Разбијачи синдиката су и „усијане главе“, које намерно трче испред руде и потпирују нереална очекивања од синдиката, како ниједан успех и победа не би изгледали уверљиво или довољно добро. „Усијане главе“ можете препознати по томе што немају подршку већине у свом непосредном окружењу, али од синдикалног руководства

очекују да занемари одговорност према чланству како би доказало своју „правоверност“. То су, на пример, људи који инсистирају да „треба ставити катанац на вртиће“, у тренутку када знају да већина запослених није спремна за штрајк.

Дакле, резултат логике којом се разбијачи синдиката воде у пракси се очитује као принцип „завади, па владај“. Они помажу послодавцу тиме што покушавају да тежиште борбе изместе, са сукоба запослених с послодавцем, на сукоб са синдикатом.

„Активиста није човек који каже да је река прљава.
Активиста је човек који чисти реку.
– Рос Перот

Аутсорсинг Тиха приватизација јавног сектора?

Покушај да се техничко особље у вртићима отуђи, а за исхрану деце организује кетеринг, на шта су реаговали и родитељи кроз иницијативу „За спас вртића“, подстакао нас је да један део овог Билтена посветимо феномену аутсорсинга (*outsourcing*) и агенцијског запошљавања.

Преносимо сажетак најважнијих закључака из истраживања о томе какав утицај су разни облици спољног ангажовања имали на раднике у јавном сектору, као и на квалитет услуге за крајње кориснике. Истраживање је на захтев Европске асоцијације синдиката јавног сектора (EPSU), у чијем раду учествује и наш синдикат, спровела Међународна јединица за истраживање јавних служби при Универзитету Гринич у Лондону.

Такође, у овом броју преносимо и изјаву Орле Фол (Orlagh Fawl), директорке за стратешко организовање у синдикату Форса, највећем синдикату у јавном сектору у Ирској. Она објашњава како аутсорсинг негативно утиче не само на раднике него, у случају предшколског васпитања и образовања, и на децу и њихове породице.

Позивамо вас и да обавезно погледате видео специјал „Невидљиви суперхероји – о значају техничког особља у вртићима“ на Јутјубу, који смо произвели у копродукцији с Радничким гласом, а који је до сада одгледало више од 3 000 људи.

Несигуран посао и приватни профит

Агенцијско запошљавање, аутсорсинг, такође познато и као привремено запослење, погоршава положај радница и радника. Једна од главних потешкоћа

у вези са запошљавањем у агенцијама је то што оно не пружа исту сигурност и стабилност посла као запослење са пуним радним временом.

Радници запослени преко агенције обично се ангажују на краткорочним пословима, а њихово запошљавање може зависити од доступности посла. Ово може отежати радницима да планирају будућност, јер не знају када или где ће им бити следећи посао.

Поред тога, радници запослени преко агенције често немају право на исте бенефиције и заштиту као запослени с уговором о раду, као што су здравствено и пензионо осигурање и плаћени одмор. То може створити финансијску несигурност за ову групу радника и њихове породице, што им знатно отежава управљање финансијама и планирање породице.

Агенцијско запошљавање одузима моћ радницима да преговарају о бољим платама и условима рада кроз колективне уговоре.

Колективни уговор синдикатима омогућава да у име својих чланова преговарају с послодавцима, и такви уговори често укључују одредбе о већим платама, одређеним бенефицијама и побољшаним условима рада. Међутим, радници ангажовани преко агенција обично нису обухваћени истим колективним уговорима као редовни запослени у предузећима у која су распоређени.

Како се наглашава у истраживању Европске асоцијације синдиката јавног сектора, ангажовање спољних радника, консултантски уговори и

јавно-приватна партнерства су облици приватизације услуга у јавном сектору.

Аутсорсинг је испрва уведен помоћу релативно једноставних уговора за просте услуге, углавном у области управљања објектима. Међутим, ускоро је почео да се шири на све сфере – на здравство, образовање, социјалну заштиту.

Најекстремнији пример је Велика Британија, чија влада троши готово исто новца на спољне пружаоце услуга колико на своје запослене. Аутсорсинг, дакле, није нужно јефтинији за послодавца, али

Фото: Гил Рибейро за Unsplash

његове последице за раднике остају подједнако лоше.

То су на првом месту фрагментација запослених тако да не могу да се синдикално организују у оквиру истог радног места, ниже плате и несигурни услови рада за раднике ангажоване преко агенције.

Прековремени рад и немогућност напредовања

Истраживање Европске асоцијације синдиката јавног сектора такође показује да је стопа синдикализованости много мања у агенцијама које запошљавају спољне раднике него у регуларним условима у оквиру исте гране.

Приватизација путем аутсорсинга доводи до тога да све већи број запослених губи статус јавних радника и службеника. Могућности за колективно преговарање и синдикално заступање су много слабије у приватном него у јавном сектору.

Када држава пружа малу заштиту и системски потискује запослене из јавне службе, као што показује и случај Велике Британије, приватни послодавци имају одрешене руке да увећавају профит кроз смањење броја запослених, повећање обима посла и урушавање услова рада и радних права.

Поред несигурности и нестабилности,

кључним недостацима агенцијског запошљавања су и прекомерно оптерећење, будући да радници у приватном се-

ктору чешће раде прековремено, као и спречавање напредовања у каријери. Наиме, премештање између компанија и честе промене у радном окружењу онемогућавају напредовање запослених.

С обзиром на то да је приватним послодавцима додатно у интересу да што мање плаћају своје запослене, они често запошљавају раднике с најнижим дозвољеним квалификацијама за одређено радно место, који услед тога такође не могу да напредују.

Шта то може да значи за нас?

Овакво слабљење положаја запослених није ништа друго него удар на капацитете синдиката да се бори за бољи материјални положај свих запослених.

У случају система предшколства, последице отуђивања техничког особља значиле би следеће: обим посла повећао би се и за васпитачице и васпитаче и за техничко особље, будући да би премештање из објекта у објекат захтевало стално прилагођавање запослених, док би васпитачице морале да преузму део посла који сада обављају сервирке и чистачице.

Такође, ангажовање спољних радника довело би у питање и безбедност деце, јер је наше техничко особље саставни део васпитно-образовног процеса и њиховог безбрижног одрастања.

Одржавање хигијене у вртићу је континуирани процес који се одвија током читавог радног времена.

Искуство Холандије

Влада укинула агенцијско запошљавање чистачица

Холандска влада почела је да укида аутсорсинг за услуге чишћења од 2016. године. Како су уговори истицали, влада је преко националне организације за чишћење враћала чистачице у регуларне оквири.

Док су биле ангажоване као спољне раднице, обим посла био је нереално велики – једној чистачици било је дозвољено само 30 секунди да очисти два тоалета, 90 минута за седам спратова

и сат времена за усисавање 3 000 квадратних метара.

Права на годишњи одмор и боловање готово су укинута – чистачице су болесне долазиле на посао плашећи се да не добију отказ. Плате су биле ниске, а уговори на којима су радиле нису били транспарентни.

Будући да је минимална плата фиксна, послодавац штеди тако што приморава чистачице да раде брже, више и инте-

нзивније за исти новац. Када је влада одлучила да обустави агенцијско запошљавање чистачица, плате су се повећале, а услови рада побољшали.

Чистачице сада имају више времена за обављање својих задатака и не раде током паузе. Другим речима, према њима се поступа с много више поштовања. До краја 2021. године холандска влада применила је сличан модел и на службе обезбеђења.

Интервју с Орлом Фол

Високи трошкови ниске цене рада

Шта о аутсорсингу мисли директорка за стратешко организовање у највећем синдикату јавног сектора у Ирској?

Аутсорсинг је по дефиницији уговор у којем једна компанија или организација ангажује другу компанију да обави планирану или постојећу активност која се дотад спроводила или се може спроводити у оквиру те организације.

Међутим, иако нам је тешко да у то поверујемо, наш послодавац ради на омогућавању аутсорсинга и мора се поставити питање зашто.

Да ли је то зато што ми као стручњаци за бригу о деци нисмо довољно вредни свом послодавцу?

Да ли је то зато што наш послодавац мисли да може добити бољу услугу, а јефтинију цену за бригу о деци на тржишту?

Или, једноставно, у овом случају наш послодавац не жели да улаже у будућност деце?

Ми у синдикату имамо различита

мишљења и много брига у вези с аутсорсингом, што бисмо желели да поделимо с вама. Прво, након година недовољног улагања и повлачења инвестиција предлаже се да се још мање новца улаже у будућност наше деце.

Посебно нас брине што се то дешава сада, када постоји међународно искуство које показује да аутсорсинг води до превелике потрошње и недостатка поузданих услуга. Постоји изрека „високи трошкови ниске цене“. Она поставља интересно питање – какав ће бити крајњи резултат ако наш послодавац настави да тежи аутсорсингу?

Наш синдикат и наши чланови континуирано обезбеђују пружање квалитетних услуга бриге о деци, јер је то улагање у будућност наше деце, а тиме и њихових породица. Оштро се противимо планираној приватизацији и одлучно подржавамо и друге синдикате у томе. Аутсорсинг не угрожава само децу и

породице које користе наше услуге, већ и све нас као раднице и раднике.

Да ли нам је уопште потребно тако нешто?

Синдикат је једино место где се можемо ефикасно организовати тако да зауставимо укидање сигурности за запослене и квалитетне услуге за децу у систему предшколског васпитања и образовања.

Настављамо сарадњу с Радничким гласом

Едукација и током лета

Раднички глас, колектив с којим смо до сада широм Србије организовали семинар *Како до проактивног синдикалца?* организовао је своју трећу Летњу школу на тему изградње синдиката.

Летња школа се одржала од 3. до 6. августа у планинарском дому Каблар.

Програмом су обухваћене радионице о мапирању радног места, одређивању циљева синдикалне борбе и тактикама које синдикат треба да користи тако да ојача своју позицију у преговорима с послодавцем.

Поред нашег синдиката, Раднички глас угостио је и синдикалне активисте из Енглеске, Мађарске и Хрватске.

Невидљиви суперхероји

Видео-специјал о техничком особљу

У овом видео специјалу, копродукцији Самосталног синдиката предшколског васпитања и образовања Србије и Радничког гласа, говоре спремачица Бранка Томић и васпитачица Ана Малићан Видаковић, чланице синдиката.

Наше саговорнице биле су и Тијана Ступар и Нина Михаљинац, мајке деце у вртићима, чланице иницијативе „За спас

вртића“.

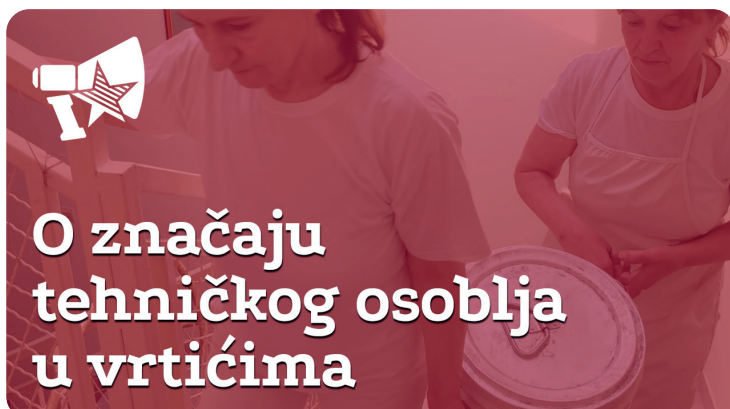
Родитељи се свакодневно ослањају на професионалност и висок ниво одговорности запослених у вртићима. Међутим, скоро четвртину запослених чини техничко особље, чија се плата доплаћује до минималне зараде.

За минималац, спремачице, сервирке, кувари, мајстори и возачи свакодневно предано раде како би нашој деци осигурали безбрижно детињство, и то све у условима недовољног броја запослених.

Овим видеом покушали смо да одговоримо на нека питања. Да ли је ово немар државе или је у току тиха приватизација предшколства? Да ли би увођење специјализованих агенција додатно урушило систем? Како се борити за унапређење положаја људи који су потплаћени суперхероји безбрижног одрастања наше деце?

Захваљујемо се свим чланицама синдиката које су за потребе видео специјала послале фотографије и снимке са својих радних места.

Да погледаш видео, посети Јутјуб канал **Раднички глас**, или скенирај код.

О значају
tehničkog osoblja
u vrtićima

